

Betekenis van kruiden in grasland voor de melkveehouderij

Nick van Eekeren

LOUIS BOLK
I N S T I T U U T

Inhoud presentatie

- Afbakening
- Doelen gebruik van kruiden
- Inzoomen doel mineralenvoorziening
- Inzoomen doel gezondheid

LOUIS BOLK
I N S T I T U U T

Afbakening

1. Bestaande (on)kruiden in grasland←
2. Inzaaien van kruiden
  - Kruidentuin
  - Stroken monocultuur in en langs perceel
  - Mengsel van gras, klaver en kruiden←

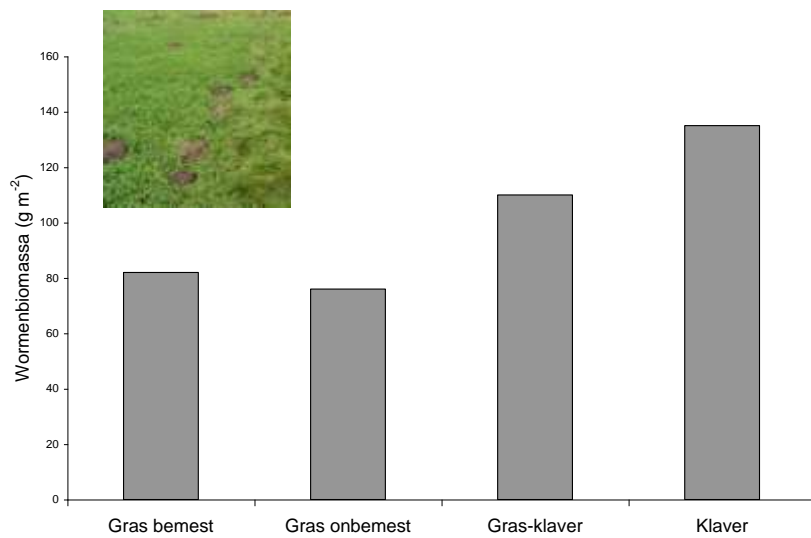
Mengsel van gras, klaver en kruiden

Doel 1. Biodiversiteit

- Bovengronds, insecten → weidevogels
- Ondergronds (Bodemleven)

Doel 1. Biodiversiteit Wormen

Doel 2. Imago

Voorbeelden:

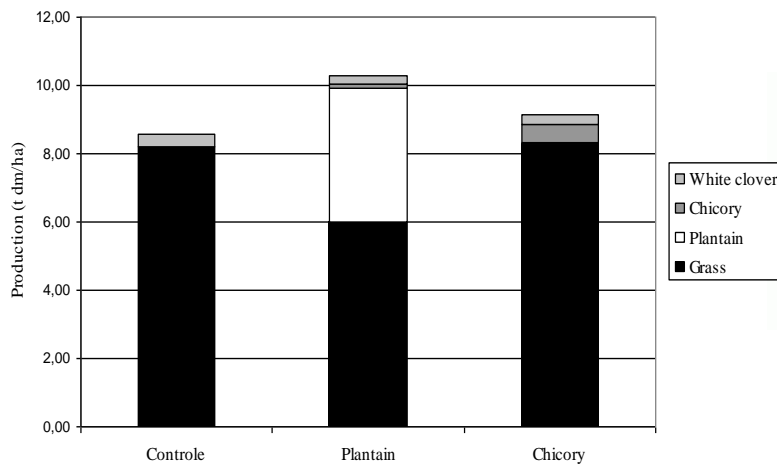
- Deense biologische melkveehouders, die aan een specifieke melkfabriek leveren, zaaien een kruidenmengsel
- Melkfabrieken vrolijken 100% monocultuur Engels raaigras op melkpak vaak op met een bloempje (voorbeeld Campina in het verleden Kamille)

Doel 3. Mineralen cyclus

- Cichorei kan uit diepere bodemlagen N opnemen wat niet is gebruikt door Engels raaigras (Hogh-Jensen et al., 2006)
- Hogere mineralen niveaus in gewas (zie later in presentatie)

Doel 4. Gewas productie +/-

Bijvoorbeeld droogte resistentie (Eekeren&Jansonius, 2006)

LOUIS BOLK
I N S T I T U U T

Doel 5. Smaak en opname +/-

Bijvoorbeeld slechtere opname door geiten (Heeres&Eekeren, 2003)

Raaigras+ witte klaver+	Index Geiten
Controle	100
Lucerne	142
Rode klaver	143
Rietzwenk	65
Cichorei	83
Weegbree	85

LOUIS BOLK
I N S T I T U U T

Doel 6. Dierproductie +/-

- Schotland groei schapen op puur gras of puur Cichorei vergelijkbaar (Athanasiadou et al., 2006)
- Denemarken melkproductie koeien op Engels raaigras+witte klaver of Engels raaigras+Witte klaver+Cichorei niet significant verschillend (Eriksen et al., 2006)

Doel 7. Productkwaliteit +/-

Vergelijkend onderzoek in Denemarken (Eriksen et al., 2006)

Engels raaigras+	Smaak
Lucerne	Romig
Witte klaver	Normaal
Rode klaver	Koe/stalachtig
Cichorei+witte klaver	Koe/stalachtig, bitter

Doel 8. Vitaminegehalte

- Weinig gegevens
- Vergelijking in “verse” gewasmonsters in 2006 op 1 perceel (Eekeren&Smolders)

	Vit A (IE)	Vit E (IE)
Cichorei (1)	40179	83
Smalle weegbree (1)	36528	126
Witte klaver (1)	34802	87
Engels raigras (1)	29989	89
Grasbrok 2004-2005 (7)	32738	43

Doel 9. Mineralengehalte

Tabel 1. Gemiddeld mineralengehalte van verschillende kruiden bemonsterd op Nederlandse en Vlaamse biologische melkveebedrijven (n=aantal monsters).

	natrium	kalium	magnesium	calcium	fosfor	mangaan	zink	ijzer	koper	kobalt	zink	zwavel	molybdeen
	Na	K	Mg	Ca	P	Mn	Zn	Fe	Cu	Co	Se	S	Mo
	n	g	g	g	g	mg	mg	mg	mg	µg	µg	g	mg
Gras	24	1,6	35	2,3	6	4,9	58	40	251	9	105	97	3,7
Witte klaver	22	1,4	32	3,4	13	3,7	45	39	156	10	97	98	2,5
Cichorei	28	3,0	48	3,1	14	5,2	50	97	173	17	119	182	4,4
Smalle weegbree	22	1,3	39	2,8	15	4,7	39	61	137	11	110	120	4,0
Duizendblad	20	0,5	51	2,8	11	5,5	57	45	289	15	146	106	2,5
Paardenbloem	8	1,3	53	2,9	11	5,1	34	53	596	13	239	248	4,5
Wilde peen	2	0,6	46	2,8	13	5,6	103	77	189	10	73	67	3,4
Norm koe (30 L OVB)		1,3	7,7	2,3	3,7	2,9	40	30	10	12	100	170	2,0
Norm geit (4 L melk OVB)		1	7,9	1,4	3,2	3,7	40	24,4	9,4	11,5	100	130	2,0

Doel 9. Mineralengehalte (2)

- Effect van rantsoen op bloedgehalte van mineralen (Youni, 2001)
- Begrazen van puur Cichorei geeft significante stijging van bijvoorbeeld Cu

Bloedgehalte	Streefwaard	Cichorei	Engels raaigras
Cu ($\mu\text{mol/l}$)	9-20	10,25	7,55

Doel 9. Mineralengehalte

Melkkoeien van 20 liter in de zomer				
		Modelrantsoen met		Theoretisch beste
		a. pure grasklaver	b. kruidenmengsel	rantsoensamenstelling
Modelrantsoen	15 kg ds grasklaver 4 kg ds snijmats 1 kg ds hooi	70% gras en 30% klaver	70% gras, 30% klaver, 10% duizendblad, 10% cichorei, 10% smalle weegbree, 10% paardenbloem	17 kg ds grasklaver (20% gras, 30% klaver, 5% duizendblad, 15% cichorei, 5% smalle weegbree, 25% paardenbloem) 1,5 kg ds loof rode beuk 1 kg ds mats 0,5 kg ds graan
Tekort	natrium koper selenium	81% dekking 69% dekking 61% dekking	80% dekking 82% dekking 74% dekking	83% dekking 100% dekking 100% dekking
<i>Natriumtekort opvangen met 10 gram zout per koe per dag</i>				

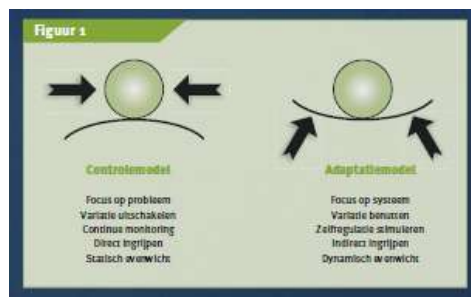
Doel 10. Voederwaarde

Tabel 3. Voederwaarde van kruiden ten opzichte van gras en witte klaver.

	n	VEM	Ruwe celstof g/kg ds	Ruw eiwit g/kg ds	DVE	OEB
Gras	17	896	257	155	87	0
Witte klaver	15	953	208	243	118	55
Cichorei	12	874	232	168	86	13
Smalle weegbree	12	855	205	151	78	3
Duizendblad	7	899	208	199	98	33
Faardenbloem	2	935	118	198	94	39

Doel 11. Diergezondheid

Gezond ruwvoeder voor creëren ander model van risicobeheersing

Van beheersen naar beheren

Doel 11. Diergezondheid

Door:

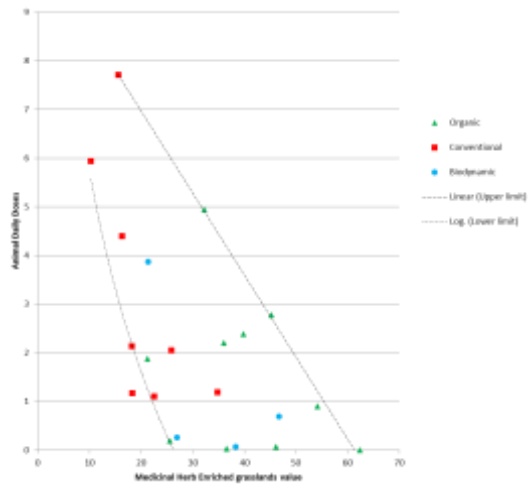
- Groeiwijze
- Inhoudstoffen
  - Mineralen
  - Vitamine
  - Secundaire metabolieten (tannines, terpenen etc.)

Doel 11. Diergezondheid

Latijnse naam	Nederlandse naam	% drogestof	weegfactor	MHE
<i>Achillea millefolium</i> L.	Duizendblad	1	1	1
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Fluitenkruid	1	-1	-1
<i>Bellis perennis</i>	Madeliefje	1	1	1
<i>Capsella bursa-pastoris</i> L.	Herderstasje	2	1	2
<i>Cirsium arvense</i> (L.) Scop.	Akkerdistel	1	1	1
<i>Lolium perenne</i> L.	Engels raaigras	45	0	0
<i>Matricaria maritima</i>	Kamille reukeloze	2	1	2
<i>Phleum pratense</i> L.	Timotheegras	8	0	0
<i>Plantago major</i> L.	Weegbree grote	4	1	4
<i>Poa annua</i> L.	Straatgras	2	0	0
<i>Poa trivialis</i> L.	Ruw beemdgras	4	0	0
<i>Ranunculus acris</i> L.	Boterbloem scherpe	4	-1	-4
<i>Stellaria media</i> L.	Vogelmuur	4	1	4
<i>Taraxacum officinale</i> Weber	Paardenbloem	8	1	8
<i>Trifolium pratense</i> L.	Klaver wit	12	1	12
<i>Urtica urens</i> L.	Brandnetel	1	1	1
Totaal		100		31

Berekening MHE (Medicinal Herb Enrichement)

Diergezondheid Relatie Antibioticagebruik en MHE

Vragen en discussie